СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 264. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 13 листопада 1933.

VOL. XLI. No. 264. Jersey City, N. J., Monday, November 13, 1933. THREE CENTS.

ПРОТЕСТУЙМО ПРОТИ ВИГОЛОДЖЕННЯ УКРАЇНИ СОВІТАМИ.

ФАРМЕРСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ СПАЛАХНУЛИ НАНОВО

МІЗУРІ ВЕЛІ (Айова). — Страйкуючі фармери знову висадили динамітом два залізничі мости, видно, на те, щоби здержати перевіз фармерських продуктів.

Що мости знищені, відкрили сторожі залізниці, оглядаючи залізничі тори. Залізничий заряд вислав партію для направи мостів і рух майже не був здержаний.

У стейті Минесота, коло Маршела, страйкуючі фармери побили шерифа, котрий приїхав в обняту страйком околицю, щоби здержувати фармерів від насильних виступів. Страйкарі перевернули авто шерифа та обкидали його камінням і патиками. Своїми виступами страйкарі добилися того, що всі молочарні й сметанкові стації в околиці перестали працювати.

У Висконсині шерифи супроваджують молочарські троки. Коло Висконсин Репидс шерифів обкидано камінням, а коли вони відповіли стріляниною, страйкарі собі стріляли на шерифів.

На вспокоєння фармерських околиць приїхали федеральні урядники. Секретар рільництва Волес виїхав літаком до Айови.

АНТРАСИТОВА ЮНІЯ ВІДКЛИКУЄ СТРАЙК.

ВИЛКС БАРЕ (Па.). — Окружна рада юнії „Антрасайт Майнерс оф Пенсилвенія", котра щойно заряджила генеральний страйк майнерів твердого вугля на суботу, зібралася в пятницю зполудня та постановила відкликати страйк, бо вона дістала від о. Дж. Керена, римо-католицького священика, котрий обібрався посередником, запевнення, що федеральна робітнича рада запевняє всім страйкарам принятя назад до праці.

Рівночасно заряд юнії скликав конвенцію юнії на неділю, щоб уряд юнії міг предложити свій звіт, а члени щоб могли затвердити рішення заряду. Конвенцію склинано вже на неділю тому, бо заряд хотів би, щоб робітники вертались до праці вже в понеділок.

Хоча страйк уже був на укінченню, положення в окрузі досить напружене, як це видно з того, що робітники, які не приняли страйку, побили 11 пикет так, що їх треба було завести до шпиталів. Працювали тут тільки 10 копалень. Під один дім підложено бомбу. В повіті Лузерн проголошено виїмковий стан.

ПРИГОТУВАННЯ ЗПРИВОДУ СМЕРТИ ПРОГИБІЦІЇ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт заповів; що він проголосить відкликання прогибіції, як тільки дістане від департаменту стейту потвердження, що 36 стейтів заявилися за відкликання. Рівночасно президент проголосить, що всі надзвичайні податки на алькогольні напитки, заведені законом про промислову відбудову краю, перестануть обовязувати.

Уряд працює тепер над так званим алькогольним кодексом. Одним з найтрудніших питань справи є, як погодити з собою роботу федерального уряду з роботою стейтових урядів.

Тимчасом відкликання прогибіції викликало загальний рух за дозволами на торговлю алькогольними напитками.

ПРЕЗИДЕНТ ВІДБУВАЄ КОНФЕРЕНЦІЮ З БОЛЬШЕВИЦЬКИМ ПРЕДСТАВНИКОМ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт відбув з Літвіновом конференцію в справі визнання Росії. Конференція звичайно відбувалася без свідків.

За неофіціяльними чутками, до скорого визнання Росії ще далеко, бо ще треба вирішити багато спірних питань.

Організація „Америкен Трект Сосаєті" виступила проти визнання Росії, бо на її думку, зобовязування большевицького уряду до здержання пропаганди в Америці нічого не поможе.

РЕВОЛЬТА НА КУБІ НА УКІНЧЕННЮ.

ГАВАНА. — З упадком форту в замку Атарес револьта проти уряду вважається майже за покінчену. На вулицях ще ведеться перестрілка військ, льояльних урядови, з повстанцями, але ці не вдержаться довго.

У битві на Атаресі згинули з обох сторін коло двіста людей. Взятих у полон повстанців будуть судити военним судом.

НОВЕ ВИКРАДЕННЯ ОСОБИ.

САН ХОСЕ (Каліфорнія). — Вся стейтова поліція пробує тепер викрити злочинців, що викрали Брука Гарта, 22-літнього сина багатого місцевого купця, та зажадали від батька викупу в сумі 40,000 долярів.

ПЕРЕГОНИ В ЛУПЛЕННЮ КУКУРУЗИ.

На фармі Бена Стелпа в Небрасці відбулися перегони в лупленню кукурузи. На перегони зібралася величезна юрба цікавих, яку обчисляють на 25 до 50 тисяч осіб. Між видцями був губернатор стейту й інші урядники. „Краєвим лупієм" кукурузи став Шермен Генриксен, котрий за 80 мінут облупив майже 28 бушлів кукурузи.

НЕВДАТНЯ ПРОТИНІМЕЦЬКА ОФЕНЗИВА ЖИДІВ.

Майже одночасно з приходом Гітлера до влади проголосили Жиди бойкот німецьких товарів. Здавалося, що Жиди дуже пошкодять Німеччині і вона мусітиме піти на уступки. Одначе показалося, що хоч під впливом агітації витягнули закордонні капіталісти з Німеччини свої капітали в квоті коло півтора міліярда марок, то господарське життя Німеччини видержало жидівський наступ, а навіть виявило, що жидівські погрози не мали успіху. В першому півріччю продукція вугля зросла в Німеччині на 4.1%, коли напр. в Англії, Чехословаччині та Польщі вона зменшилася на 3.6—10.7%. Безробіття Німеччини зменшилося на 25%. В лютім ц. р. виносив вивіз 373 міл. марок, в липні 385 міл. марок. Рух на залізницях та в пристанях виказує теж збільшення; скількість банкротств зменшилась; індекс цін піднісся; зросли теж ощадності в банках. Хоч господарське положення Німеччини, як і в попередніх роках, є важке, то всетаки воно показує, що міжнародня господарська могутність Жидів кінчиться та що Жиди не такі всемогучі, як виглядало б з їх крику.

СМЕРТЕЛЬНА ПОГОНЯ ЗА ВТІКАЧАМИ.

Підчас перевоження політичних вязнів з Ніґорелоє до Мінська кільком вязням вдалося розз'бити ескорту і вискочити з поїзду підчас руху. Підчас погоні за бігцями одного вязня застрілено, двох зловлено, а решта укривається в околичних лісах. Серед цих останніх є бувший польський комуніст, якийсь Кульчицький, котрий свого часу втік зі Шлеська, а котрого згодом арештовано під замітом зради партійних тайн та залишення комуністичної станиці в Польщі.

ДОНЬКА ОБКРАДАЛА СВОЇХ РОДИЧІВ.

В Браїлі (Румунія) увязнено молоду панну з доброго товариства, котра від якогось часу зникла була з батьківського дому. Стверджено, що 20-літня донечка, дуже гарна з лиця, вломлювалася до батьківського дому, викрала 32,000 левів і багато дорогоцінностей, наймила собі віллю в Лаку Сарат і вела виставне життя.

САМОГУБСТВО ГАЙОВОГО.

В лісі кремянецького ліцею підстрілився гайовий Габріель Ясінський, 58 літ, який у дорозі до шпиталю в Острозі помер, не відзискавши притомности. Виявилося, що причиною самогубства була розпука внаслідок недавньої смерти його жінки.

ВІЙСЬКОВИЙ ХАРАКТЕР ПАРАДИ НАЦІВ.

Парада наців у Мінхені (Баварія) зприводу десятиліття їх невдалого „пучу" з 1923 року мала більш військовий характер, звернений до того, щоби виказати силу і характер нової влади. В параді взяли участь коло 10,000 умундурованих наців. Парада та була великим контрастом до „пучу" зперед 10 років, коли то всього яких 300 наців взялися до революційного перевороту. Колишні недобитки були тепер героями і мучениками. Особливу пошану віддано тим 19 молодим революціонерам, які згинули в 1923 р., в часі найбільшого упадку Німеччини, коли то ті герої пірвалися ратувати край від загибелі й переплатили це своїм життям. Сьогодні ті, що пережили тодішню катастрофу і вийшли з „пучу" живими, є керманичами Німеччини.

Підчас свята заповіджено, що буде збудований музей ім. Гітлера й памятник у честь поляглих підчас перевороту в 1923 р.

ТРАГЕДІЯ АНГЛІЙСЬКОГО ПІДВОДНОГО СУДНА.

Біля берегів Шкоції затонуло було підводне судно англійської воєнної маринарки, яке перебуло під водою 36 годин. Після великих зусиль судну вдалося вкінці виплисти на поверхню води, але в дорозі до матірної пристані експльодував мотор, внаслідок чого три члени залоги згинули, а 10 були смертельно ранені. Судно, яке супроводжали три інші підводні судна при помочі сталевих линв, вдалося притягнути до пристані.

НІЧОГО СОБІ СИНОК!

У Рівному син купця Абрума Шмеруха, якому батько повіряв ріжні грошеві. інтереси, одного дня забрав в батька 1,200 зл. готівкою і на 12,000 зл. векслів і втік без сліду. За ним розписано стежні листи.

ФРАНЦІЯ ВИЛЮДНЮЄТЬСЯ.

У Франції починають тепер знову чимраз голосніше говорити про вилюднювання тієї країни, про те, що число смертности збільшається, а число уродин єменшується. Офіціяльна статистика подає, що впродовж 3-ох перших місяців ц. р. число уродин у Франції зменшилося на 14,500 у порівнанні з таким самим часом минулого року. Як бачимо, Франція стоїть перед обличем нової катастрофи, яку годі відвернути технічними винаходами.

КАМПАНІЯ УРЯДУ ПРОТИ ВИКРАДАЧІВ ОСІБ.

У федеральному суді в Ст. Пол почався процес проти 4 членів шайки Роджера Тавгі, шікаговського бандита, обжалованого за викрадення броварника Вилєма Гема. Як обжалованих уводили на салю розправ, за кождим з них ішов сторож з револьвером, що дотикав плечей бандита.

ПЕРЕВІВ 11,000 РОЗВОДОВИХ ПРОЦЕСІВ.

Предсідник розводового суду в Лондоні, лорд Мервіл, що начислює тепер 78 літ, перейшов цими днями на емеритуру. Лорд Мервіл цікавий тим, що в часі свого урядування перевів 11,000 розводових процесів. Тепер пише він спомини, в яких описує деякі цікавші розводові процеси і, як заповідає англійська преса, буде це в літературі перша того роду книжка. З книжки цеї буде можна хоч частинно довідатися, які головно причини складаються до розвязування подруж.

КАНАДІЄЦЬ ПРО ТЕРОР У СОВІТАХ.

На одному з політичних віч у Саскачевані промовляв Крис Гансон із Вадени, що недавно повернувся з Росії, де працював як трактовий знавець в одному радгоспі. Він говорив, що в Совітах існує терористичний режім. Мущин, жінок і дітей сотками висилається в Сибір за найменші здогадні провини; їх перевозиться на далеку північ в тягарових залізничих возах і їм приходиться відбувати далеку примусову подорож у далеко гірших умовинах, ніж канадійській худобі, яку висилається на продаж за кордон. Безбожницька та мілітаристична пропаганда в Совітах сильно розвинена. Дітвору навчається воєнної штуки. Преса знаходиться під цілковитою контролею уряду і мусить писати те, що уряд наказує, а не сміє виявляти опінії мас. Бюрократизм розвинений до неймовірного ступня. Населення терпить постійно голод і нужду. Добре поводиться в Совітах лише чекістам та армії.

БЕЗРОБІТНИХ НА ДОПОМОЗІ В САСКАЧЕВАНІ МАЙЖЕ ДВІЧІ БІЛЬШЕ.

Міністерство залізниць, праці та індустрії видало офіціяльний звіт про безробіття і поміч безробітним у провінції Саскачеван за останніх девять місяців (від січня до кінця вересня). На державній допомозі було 31,714 осіб, у тому й діти. Кошт допомоги виносив 1,524, 316 долярів. Отже число безробітних на державній допомозі майже подвоїлося в порівнанню з минулим роком.

КОКЛЮШ ЛІКУЮТЬ ЛІТАКОМ.

В англійській місцевости Аботсфорд дволітня дівчинка терпіла кілька місяців на коклюш. Мучилася дуже, бо не помагали ні ліки, ні навіть довша подорож по морі. Вкінці лікар порадив їзду літаком. Дитину взяли в літак, який піднісся на 3,000 метрів заввишки і на цій висоті перебув годину. Дівчинка вернулася здорова.

ПОЛЬЩА ДАЛІ ПЕРЕСЛІДУЄ УКРАЇНЦІВ, КОТРІ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ СОВІТІВ

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Українська преса звертає увагу українським товариствам, щоб не допускали до їх розвязання і покарання польською владою, яка слідить за кождим українським рухом, зверненим до протесту проти Москви, висилає на збори українських товариств поліційних аґентів і провірює, чи нема на таких зборах кого зпоза членів товариств і чи не говорять на тих зборах про переслідування українського народу та чи не ухвалюють протестів проти большевицько-московської влади на Україні.

ЯК ЗАМИЛЮЮТЬ ОЧІ ЛЕГКОВІРНИМ УКРАЇНЦЯМ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Українська Пресова Служба подає, що в Одесі виробила українська кінофабрика нову фільму, „Коліївщина", в якій представлено боротьбу українського селянства проти панів в роках 1767 і 1768. Таке доносить московська газета „Звестія". Вістка коротка, але багатомовна. Вона заставляє людей думати, що на Радянській Україні всежтаки щось робиться; заставляє їх сумніватися в московський наступ на українську культуру, а навіть у те, що Москва винищує Україну голодом і т. п. Отсе є звичайний підступ Москви. Коли вона найсильніше наступала на Україну, коли її нищено духово й економічно, вона завжди вміла це прикрити. Так було за царських часів, так є і за большевиків. Ославлена большевицька українізація була нічим іншим, тільки тим блахманом, яким Совіти прикривали свій пляновий похід на цілковите знищення України, яким намагалися замкнути уста тим Українцям, що жили поза Совітами і бралися до протесту проти червоних катів України.

Хто хоче справедливо визнатися в тім, що пише совітська преса про Україну, хай бере справу так, що на Україні діється навпаки, ніж це доносить московська пропаганда. Коли вона доносить про якись життєвий відрух України, то це треба розуміти, що саме в тім часі Москва душить Україну найсильніше за горло. Таке заключення потверджує дійсність.

В ПОЛЬЩІ ДАЛІ БЮТЬ ЖИДІВ.

ВАРШАВА (Польща). — Замкнено досі такі високі школи: хліборобську, технічну і торговельну академію. Сталося це тому, що польські студенти побили жидівських студентів і домагалися від заряду шкіл, щоби відділено по школах Жидів від Поляків і призначено їм на викладах осібні лавки. Польські студенти заявили, що не хочуть сходитися з Жидами і в товариськім житті.

Особливо побито жидівських студентів в агрономічній школі та вигнано їх зі шкільних кляс.

Влада позамикала школи і здається зарядить нові вписи.

ПОЛЬЩА ШУКАЄ ПОРОЗУМІННЯ З НІМЕЧЧИНОЮ.

ВАРШАВА. — Польща хоче використати теперішний момент, у якім Німеччина шукає прихильників, і наблизитися до неї та заключити з нею новий договір про ненапад. В Польщі рахуються з тим, що Гітлер хоче мати якісь дипльоматичні успіхи, як теж бажає виказати на практиці своє бажання до мира. А це знову може наклонити його до злагодження польсько-німецького напруження.

ЗА НЕВТРАЛЬНУ ПОГРАНИЧНУ ПОЛОСУ.

ТОКІО (Японія). — Кокі Гірота, японський міністер заграничних справ, піддає, щоби Совіти і Японія здержали всі військові операції здовж цілої сибірсько-манджурської границі. Це причиниться, на його думку, до ліквідації тої пропаганди, яка доводить до конфліктів між Японією і Совітами.

ГІТЛЕР В ОБОРОНІ ЧЕСТИ, МИРА Й РІВНОСТИ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Гітлер виголосив промову до робітництва, взиваючи його поперти уряд, який змагає ратувати німецьку честь і обороняє засаду рівности і світового замирення. Він підкреслив, що походить сам з бідного народу і має право говорити до робітників як рівний до рівних. Промову виголосив до 9,000 робітників у заводах Сіменса, а чули її по цілій Німеччині. В той час, як говорив Гітлер, здержано на одну годину працю у всіх фабриках, склепах, банках і т. п. А на мінуту здержано рух по залізницях і трамваях. Все те мало звернути увагу на ваґу бесіди канцлера. І дійсно, всюди слухали її з найбільшою увагою.

"SVOBODA" (LIBERTY),
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сиді і Заграницею:	
One year	$10.00	На три місяці	$ 2.75
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На рік	$10.00

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КІНЕЦЬ ПРОГИБІЦІЇ

Гарні почування, ідейні мотиви, благородні пориви можуть довести до катастрофи, якщо вони не числяться з людською природою і дійсністю. Це видно найкраще на тім досвіді, який пережила Америка з прогибіцією. Пропаговано її підчас війни головно тому, щоб заощадити збіже — продукт особливо важний з огляду на участь Америки у світовій війні, й ту велику ролю, яку відгравала пожива підчас війни. За прогибіцію були теж усі ті, що бажали бачити американський нарід тверезим, здоровим і моральним. Таким благородним мотивам годі було ставити опір і тому прогибіція стала частиною американської конституції.

Та за свій поспіх і нерозвагу, з якою Америка взялася реформувати суспільне життя, примушуючи його силою, законом, придержуватися прогибіції, прийшлося добре заплатити. Можна отверто сказати, що тим шляхом примусу не вдалося нічого осягнути з тих благородних побажань, які положено в основу прогибіційного закона. Щобільше, прогибіція погіршила навіть саму справу вживання алькогольних напитків. Вона спричинила прямо дійсно піянство. І побільшила число піяків, втягнувши до нього жіноцтво, а навіть шкільну молодь.

Нюйорська кримінальна комісія вирахувала, що прогибіція коштувала річно американських горожан яких 18 біліонів долярів. В тім є почислені ті міліони, які видавав уряд на форсування прогибіції, втрати, які мала державна каса, не стягаючи податків від бутлегерів, що продукували чи розпродували алькогольні напитки, а далі вчислені тут ті втрати, які треба було понести наслідком розпанощення бандитизму, витвореного прогибіцією.

До того всього треба ще додати ті хороби, які є наслідком уживання муншайну, як теж ті лихі наслідки, які щойно відібється на тім молодім поколінню, котре прийшло на світ в добі прогибіції. А про тисячі старших і дітей, що вже впали жертвою прогибіції й померли, вже й не згадуємо.

З усуненням прогибіції треба відразу взятися до другого важного завдання: негайної ліквідації отих всіх лих, а в першій мірі злочинства, спричиненого прогибіцією, а далі до такого виховання, яке довело би громадянство до поміркованости в уживанню алькоголю, або й до цілковитої тверезости. Чого не доконав законний примус, доконає розумне виховання.

ФРАНЦУСЬКИЙ ПОГЛЯД НА ТЕПЕРІШНЮ СИТУАЦІЮ В ЕВРОПІ

I.

Анрі де Шамбон, французький політичний діяч, пише про міжнародне положення европейских держав у париськім часописі „Ревю Парлементер'' з 1. жовтня 1933 р. Як знаємо, частина держав Европи стоїть на погляді ревізії мирових договорів та державних границь, установлених після світової війни. Держави-побідниці, головно Франція та її союзниці, як Польща й Мала Антанта, рішучо противляться будьяким змінам границь. Пан де Шамбон пробує розглянути сучасне положення в Европі зі становища інтересів Франції. Ось головні його думки в перекладі на нашу мову:

„Спробуємо розглянути теперішню ситуацію. Передосім засвоїмо таку думку: Злучені Держави Америки та Японія є й будуть надалі поза европейським конфліктом. Японія, занята своїм улаштуванням в Азії, зовсім не інтересується тим, що діється на нашім континенті, і вважає, що, наскільки ми захоплені нашими сварками, то ми не зможемо їй перешкаджати в здійсненні її жадань. Злучені Держави стали жертвою господарської кризи, якої не знає історія, та заняті численними внутрішніми проблемами... Отже ми, Европейці, залишені самим собі. Скандинавські та іберійські держави (Еспанія й Португалія — Ред.) не входять у гру. Хочу вияснити, в якій мірі в ній беруть участь Радянський Союз та Анґлія.

„Радянський Союз підписав пакт про ненапад з більшістю европейських країн і заявляє про свою волю до мира. В цім випадку він щирий і йому можна вірити. Він не хоче й не може мішатися до ніякого европейського конфлікту з трох причин: Перше, через те, що наступ Японії в Азії — а він дійде аж до Байкальського озера — цей наступ примушує большевиків дуже уважно слідкувати за тим, що робиться на Далекім Сході... Отже, примушений готуватися до небезпечних подій, Радянський Союз уважає за потрібне забезпечити свої західні границі. Помиляється той, хто думає, що ми є свідками відновлення союзу, що був перед 1914 роком. Французько-російський военний союз був, **але більше його не буде".**

Другою причиною миролюбности Радянського Союзу де Шамбон уважає труднощі господарські, в яких перебуває большевицька держава через „пятилітку".

„СРСР вступить у війну тільки тоді, коли він буде до того примушений, присилуваний".

Третя причина, це **небезпека національних рухів в СРСР.** „Комунізм збудив національности, що були приспані в царській Росії. Вони беруться тепер до підземної роботи, яка жде лише приводу, щоби вийти на денне світло. Війна буде таким приводом. Радянська влада не хоче дати зброї в руки селян, бо боїться їхнього повстання. Війна буде сиґналом до революції, якої наслідків бояться московські володарі...

„Є ще одна европейська держава, яка не хоче вмішуватися до цих справ. Це Анґлія. Вона хоче мира в більшій мірі для самої себе, ніж для інших, через те, що не має що вигравати війною, бо в минулому Анґлія здобула все, чого бажала. Вона вжиє всіх зусиль на те, щоби забезпечити мир, але якщо це їй не вдається, то залишить неминучому конфліктови відбуватися поза нею. Я розумію тих, що думають про конечний союз трох великих демократій: Франції, Анґлії та Злучених Держав. Гарні їхні мрії, але вони лишаються мріями. Безперечно, булоб дужебажане для справи мира спертися на дві великі анґльо-саксонські держави. Але вірити в можливість піти далі — це належить до царини фантазій.

„Лишається сама Центральна Европа. Саме тут політична гра буде заплутана. Ті, котрі думають, що Німеччина ізольована на континенті, і що дня на це показують, перебувають під впливом мозкових змін: це наслідок того, що вони вважають справу такою, якою їм би хотілося мати''.

(Кінець буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

ГОЛОД СЕРЕД КУБАНСЬКИХ КОЗАКІВ

Кореспондент „Манчестер Ґардієна", висланий для провірення чуток про голод, відвідав між іншим Кубанщину.

Долина ріки Кубані це незвичайно врожайна країна, яка зовсім не уступає чорноземови серця України. Вона все славилася богатством. Хліба навіть у царських часах в неї було подостатком. Ще й кореспондент „Ґардієна" підчас своєї подорожі за большевиків бачив на кождій залізничій стації товсті бохонці хліба та соковиті куски баранини.

Нині все це змінилося. Кореспондента дуже вразив контраст між тим, що він бачив у 1924. році, і тим, що бачив тепер. На торговицях коло залізничих стацій селянки продавали молоко, колоски збіжа і яйця, але з торговиці вже пропали товсті бохонці пшеничного хліба та соковиті куски баранини.

Помандрував він „станицею" (козацьким селом). Колись там без бука не можна було пройти. Треба було здорового ціпка, щоби від козацьких собак обігнатися. Нині йдеш станицею спокійно. Ніхто тебе не зачіпає. Коли кореспондент питався, де ділися собаки, всі йому казали тесаме: „Всіх люди поїли або подохли з голоду".

Давніше козацькі городи й поля славилися доброю управою. Нині, каже кореспондент, куди глянеш, усюди ростуть буряни. Часто перед самими домами станиці виросли гущі бурянів. Уряд мусить вести спеціяльну кампанію за їх чищення. Кореспондент бачив теж, що багато піль сильно заростають бурянами; видно їх передовсім серед кукурузи й соняшників.

Багато домів мають забиті дошками двері. З багатьох вибрано підлогу й вікна. Кореспондентови говорили, що мешканці цих домів повмирали в зимі, або на весну, або їх прогнано як контрреволюціонерів, або вони просто самі втекли.

Коли кореспондент питався за голод, то його запевняли, що голоду тепер нема. Коли він питався за те, що було, то йому люди оповідали справді страшні досвіди з переднівку. Казанська станиця справді пережила страшні річи.

Кореспондент питався, чи мерли люди з голоду. Йому давали ріжні відповіди. Ми знаємо, чому відповіди були ріжні. Якщо люди не боялися би влади, як це є в тих випадках, коли влада походить з волі народу, то кореспондент міг би скоро встановити факти, питаючися хата за хатою.

Кореспондент пішов до місцевого совіту. Цей йому сказав, що населення станиці зменшилося за рік з 8,000 душ на 7,000. Голова совіту признає, що багато з тих убувших заслано, але признав теж, що багато вмерли серед надзвичайної смертности. Словом, зменшення населення було вислідом большевицької політики: чи голод, чи заслання, — число населення можемо приписати большевицькій політиці й господарці.

Цікава ця фраза: „надзвичайно висока смертність". Так делікатно називається голодова смерть. За вжиття фрази „голодова смерть" можна певно піти на Соловки або на Сибір як контрреволюціонер або кулак. Замісць отвертої назви треба вжити делікатної фрази: надзвичайно висока смертність. Головачі місцевого совіту вживали теж фрази: нужда, тяжкі часи, але кореспондент „Ґардієна", побачивши цифри, прийшов до висновку, що тут було щось більше, ніж нужда або тяжкі часи.

За статистикою совіта станиці, в станиці померли в січні цього року 21 осіб, у лютім 34, в березні 79, у квітні 155. Хто знає село, тому не треба навіть давати пояснення, від чого збільшилася так „надзвичайно" смертність. Чим далі, тим більше зменшувався припас хліба.

Кореспондент зазначує, що голодова смерть не називалася смертю від голоду, але смертю від виснаження сил. Отже таких смертей від виснаження було в січні 1, в лютім 7, у березні 20, у квітні 98. Не треба додавати, що совітські головачі воліли записувати як причину смерти всяку іншу причину, лиш не голод, хоч його назвали виснаженням.

Кореспондент дозволяє нам додумуватися, що такі обставини панували в козацьких станицях. Тільки в селах Кубанщини, де нема козаків, було менше заслань і було менше голоду. Отже голод звязаний з політичним відношенням та з большевицькою владою. Голод це засіб політичної боротьби большевиків проти населення.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

РОЗЧАРОВАНИЙ КАНДИДАТ.

Дж. Томас Мекнерні, що кандидував на уряд олдермена у дільниці Квінс, страшенно обурений на проголошений урядом вислід голосування, який каже, що він не дістав ані одного голосу.

„Як то може бути", каже він, „коли моя власна родина віддала на мене 7 голосів?"

Якто може бути? Цілком просто: адже й родина може мати про кандидата свою думку.

НЕВМИРУЩА МОНАРХІЯ.

В Афґаністані виконано замах на короля.

Король згинув, але не королівство. Умер король, але на його місце приходить його син.

Якби не стало сина, то певно буде з чого взяти короля, бо вбитий король вийшов на свій уряд з пастуха.

КОСМОПОЛІТАЛЬНЕ МІСТО.

Італійські ґазети дуже тішаться, що мейором міста Ню Йорку став Ля Ґвардія, Італієць з роду.

Та в тому нема нічого дивного. Ню Йорк, кажуть, найбільше італійське місто в світі: ніде нема Італійців стільки, що тут.

І нема чого родовитим Американцям тим журитися. Як би не був Ля Ґвардія, то був би хтось з Тамані Гол, а в Тамані Гол тільки одно імя американське; більшість членів, здається, з Ірляндії.

ДЕПРЕСІЯ І ШЛУНОК.

Нюйорські лікарі відкрили звязок між депресією й недугами шлунка. Мовляв, депресія ума псує желези внутрішнього виділювання й людина занедужує на ріжні хороби, які викликує збільшення кислоти шлунку.

Хтось-там питається цих відкривців: Коли депресія викликує недуги шлунка, то чому це завважено аж тепер, як депресія вже треває кілька літ і коли, як каже уряд, край вже вступив на дороґу до кращого?

Чи може тому, що людина, коли їй справді зле, не має навіть часу займатися своїм болючим шлунком та думає про нього аж тоді, коли її положення дещо полекшає?

ДЕ КОРІНЬ ЛИХА?

Так званий Ротарі Клоб у Берліні, звісний зі спокою своїх нарад, мав на своїм останнім засіданню несподіване заворушення. На зборах явилися два німецькі бизнесмени, що недавно вернулися з Америки. Вони оповідали, що американська преса ворожа до нової Німеччини та що вона повна брехливих вістей про Німеччину.

Подібні закиди чували ми часто про большевиків, котрі пускали до Росії тільки таких кореспондентів, що були прихильні большевицькому урядови. Таких закидів не робив ніхто Анґлії, де пускають збирати ґазетні вісти всякого, без огляду на те, чи він анґлійському урядови прихильний чи ворожий. Демократичний уряд Німеччини, що правив Німеччиною до гітлерівського перевороту, теж не нарікав на ворожнечу американської преси.

ЧИ ЦЕ ІМ ПОМОЖЕ?

Кажуть жидівські ветерани, що вони не противляться святкуванню „німецького дня" товариствами Штойбена. Ґазети подають вістки з наголовком: Ґляни Німецького Дня Жиди приняли за добрі, або з іншими подібними наголовками.

Цього роду новинки може підлехтують жидівському почуттю сили, але чи викличуть вони для Жидів симпатію серед не-Жидів?

С. Кравчинський.

В ТЮРМІ НАРОДІВ

(Оповідання).

(15)

Час ішов, його зденервування росло, бо до тих гадок, що його мучили, прийшли нові. На питання „донесе, чи ні", він дав собі трету, оконечну відповідь:

— Донесе, та зробить се так, щоби Катря нічого не підозрівала.

Сидів як на грани, наслухуючи, чи Катря не йде. Бачучи, що не діждеться, загадав письменно попросити її, щоби вийшла до нього. Виймив нотатник, видер один листок і написав. Стара няня, що виходила частіше, бо що хвилі бігала до кернички перед хатою по свіжу воду, знов переходила попри ґанок. Микола заступив їй дорогу і спитав:

— Як там пані?

— Славити Господа, мабуть ліпше. Тепер вснули.

— Як підете назад, то панні передайте сю писульку.

Подав їй в четверо зложений папір. Стара глянула йому в лице, покрутила головою на знак, що їй се не подобається, та писульку взяла. В писульці стояло:

— Мені треба щось Вам сказати. Благаю Вас, на хвилиночку вийдіть до мене. Я Вас не задержу. Загрожене моє життя, яке ви спасли.

Стара начерла води і знов пішла до хати. По хвили Микола почув, що хтось надходить. Пізнав хід Катрі. І втішився і лячно йому стало, бо не знав, що з того вийде, коли вискаже їй все те, що рішився сказати.

Катря підійшла до нього добра, ласкава і приязно стисла його руку.

— Здорові були! — сказала. — Ми давно не бачилися. Ну, що ви мені хотіли сказати? Кажіть! І чому ви раньше не звістили мене, що вам треба зі мною бачитися? Я була би й раньше вийшла до вас.

— Я хотів, та я боявся, що вам се буде немило і що ви не схочете вийти до мене. Я гадав, що ви оминаєте мене, що втікаете від мене.

— Я, втікати від вас? Оминати вас? Та чого? Ви нічого злого не вдіяли мені.

— Не вдіяв, кленуся вам, і не вдію, — горячо запевняв Микола. — Та мене обжаловують перед вами, будьтоби я вже вдіяв.

— Вас? — спитала Катря. — Не второпаю. Хтож вас обжаловує? В чім добачує вашу вину?

— Чи ви тямите письмо, що читалося вчора?

— Тямлю. То щож? Вас і там ніхто не обжаловує.

— Чи пригадуєте собі, що там було імя Збойського, Миколи Збойського?

Лице Катрі немило викривилось і вона спитала:

— Пригадую собі. Чи то не імя виновника нашого нещастя? Того, що Олексу звів, чи видав?

—Се імя того, кого якийсь падлюка обжаловує! — крикнув Микола. — Той Збойський, то я!

— То ви?! — крикнула Катря, зміривши його якимсь чудним поглядом.

— Так, то я! — повторив Микола. — Мені важко було відійти відси, не змивши з себе обжалування, що я був причиною нещастя, яке впалс на вас. Арештування вашого брата не моя вина; ні вольна, ні невольна.

Збойський глядів просто і сміло в її очи. Дожидав відповіди. Вона зволікала. Від напруження думки насупила брови. Думала добру хвилю. Нарешті, підводячи на нього очі, сказала сухо:

— Чи конспіруючи разом з ним, ви тимсамим не підґотовили йому загибелі?

Сей її погляд і ся відповідь не спантеличили його. В глибині його очей заблимав вогонь. Він промовив палкими словами:

— Ми всі ідемо на загибіль, Катре!... Катерино Василівно! І йдемо туди з розплющеними очима. Я, він і всі ми... І в тім наша сила. В тім чар і велич нашого покликання, в тім порука нашого торжества!

Ось так промовляв з ростучим одушевленням.

Катря слухала. Щось тепле, любе ловіяло на неї від сих слів. Вона пригадала собі перших християнських мучеників. Вона промовила тихо, майже шепотом:

— Розумію вас і... не серджуся на вас. Тільки чи від того нам буде ліпше? Всетаки у нас Олекси вже нема. Се, що ви сказали, коли тут ще був Павло Александрович, розбудило в мені надію. Я гадала, що він воскресне для нас. Тепер бачу...

Вона безнадійно схилила голову. На її очах показалися слези. Микола приступив до неї, поклав руку на її рамя і промовив:

— Цитьте! Нема причини зневірюватися. То я вас так збентежив. Простіть мені, бо я того не хотів. Я говорив загально, не спеціяльно про вашого брата. Арешт, то ще не загибіль. Я дуже добре знаю ціле минуле вашого брата. Знаю так добре, як моє власне. На нього не можуть знайти нічого, абсолютно нічого такого, що грозило би карою більшою, як Сибір. А Сибір... чому мені не прийшло до голови раньше!... Сибір, то не така страшна річ. Відтам люди втікають. Так, втікають. Коби тільки троха гроша і який не дурний приятель, то Сибір ні троха не грізний.

Микола став нервово ходити по хаті. Вона вдивлялася в нього як в чудотворний образ, надіючися, що таки почує слово оправданої потіхи. Він станув перед нею і, сказав:

(Далі буде)

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

ВСТАВАЙ, УКРАЇНО!

**Вставай, Україно, з пітьми й неволі,
Високо до неба прапори взнеси,
Вставай, Україно, до щастя й волі,
А ти, буйний вітре, славу понеси.**

**Вставай, Україно! Всіх нас кличе час:
Єднаймось, бо злука єдина
Сильніша гармат всіх визволить нас.
З неволі вставай, Україно!**

**Вставай, Україно, щоб слава і воля,
Рознеслась далеко світами,
Вставай, Україно, хай згине неволя,
Ворожі кордони з катами.**

Дм. Захарчук.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Український Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться у вівторок, 14 листопада, в год. 7.30 ввечір, в гали під ч. 72 Моріс ул. Проситься членів якнайчисленніше прибути на цей мітінґ. Тих членів, котрі ще не виміняли своїх грамот, проситься принести з собою свої старі грамоти і виміняти. Діти, котрі осягнули 18 літ життя, мають бути переписані до старших членів, інакше будуть суспендовані після статута У. Н. Союза. На тім мітінґу буде справоздання з балю. — В. Кушнір, рек. секр.

СТАМФОРД, КОНН. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться 26 листопада в годині 5-тій, а не 19 листопада, бо в ту неділю буде листопадове свято. Тож прийдіть всі на свято, а 26 на збори. Котрі члени ще не виміняли своїх грамот нехай принесуть на цей мітінг свої старі грамоти. — Василь Карий, предс.; Василь Блащук, кас.; Йосиф Тирчик, секр.

ЦЕ УКРАЇНСЬКИЙ І ЛЮДСЬКИЙ ОБОВЯЗОК ВЗЯТИ ОБОВЯЗКОВО УЧАСТЬ В ДЕМОНСТРАЦІЙНИХ ПОХОДАХ, ЯК ПРОТЕСТАХ ПРОТИ ВИМОРДУВАННЯ ГОЛОДОМ МІЛІОНІВ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ СОВІТАМИ.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

THE SOVIET COUNTRYSIDE.

A Tour of Inquiry.

(Our Moscow correspondent has recently made a tour of some of the grain-producing areas of the Ukraine and North Caucasus, and this is the first of five articles in which he describes the result of his inquiries. The remaining articles will follow day by day.).

(From our Moscow Correspondent)

The status of agriculture in Russia to-day is at once a fascinating and a baffling object of study. The very size of the Soviet Union almost defies the careful, minute, detailed study which would be possible in the more compact and densely populated countries of Western Europe. Conditions vary appreciably in various parts of the huge country; a state of comparative wellbeing on a long-established commune fairly close to Moscow proves absolutely nothing, for instance, about the lot of individual peasant in the North Caucasus or in Ukraina. Conditions in an "aul," or mountain village inhabited by Caucasian tribesmen, may be radically different from those in a Cossack "stanitsa," or settlement, not more than a hundred miles away.

During the present year the resident of Moscow has heard what seemed to be contradictory reports from the villages: private, unofficial stories of hunger unknown since the great famine of 1921-2 in the rural areas of Southern and South-eastern Russia, and official claims of improved labour discipline and moral on the collective farms, and of an excellent harvest.

It was with a view to learning the actual facts of the situation that your correspondent has just undertaken a visit of two weeks to three substantially separated regions, one in the North Caucasus and two in Ukraina. And, however unpalatable the conclusion may be to dyed-in-the-wool propagandist of any persuasion, the trip brought with it the conviction that both sets of reports had in them a large element of truth. Better organization and discipline, more energetic and carefully selected leadership, a more intelligent system of remuneration and of crop collection by the State organisations have combined with that most important, fickle, and incalculable of all factors the weather, to give Russia, if not the best crop in her history, at least a substantially better one than she obtained last year. And at the same time in all the three districts which I visited, Kropotkin, in the North Caucasus, and Poltava and Belaya Tserkov, in Ukraina, it was the unanimous testimony of the peasants, confirmed in many cases by the specific statements of local officials, that hunger, accompanied by quite abnormal mortality, had prevailed with varying degrees of intensity from January until June, when the relief of the new harvest began to be felt.

A paradoxical conclusion? But Russia is a land of paradoxes, and subsequent articles will perhaps show that it was just the terrible experiences of many peasants in Ukraina and the North Caucasus during the past winter and spring that played a considerable part in destroying any "sabotage" tendencies and in creating a hitherto largely non-existent will to work in the collective farms.

(The Manchester Guardian, October 17, 1933).

SOME COSSACK VILLAGES.

A Terrible Springtime.

Kazanskaya, North Caucasus.

The thirty-six-hour railway journey from Moscow to Kropotkin, the station some ten miles away from this Cossack "stanitsa" (or large village) on the Kuban River, revealed nothing out of the ordinary. There were the familiar informal station markets of peasant women in white kerchief, with toilwrinkled faces, offering for sale milk, fresh and sour, tomatoes, ears of corns, eggs, and, in some ceses, chickens. Small fish were to be had in the neighbourhood of the Sea of Azov. Bread was not to be had at these station markets, and there was also a conspicuous absence of meat. The stations themselves seemed to be less crowded and therefore less squalid than they were a year ago. Higher railway fares, fewer opportunities for work on new construction enterprises, and a better harvest had perhaps all helped to curb the migratory urge of the large class of Russian peasants who oscillate between the fields and the mines and factories.

It is only after one leaves the railway line and visits this typical Cossack "stanitsa," picturesquely located on a high bluff overlooking the Kuban River, that one begins to realise the fierceness of the class struggle that has raged around the issue of collectivisation in this region and that gives to the naturally rich and fertile Kuban Valley to-day a somewhat desolate impression. I had travelled fairly extensively in the Kuban region in 1924, and was immediately struck now by certain visual contrasts. Gone were the rich loaves of wheaten bread and the delicious slices of lamb that were freely offered for sale everywhere in that year. Immense numbers of the sheep and other live stock hed been slaughtered as a result of the rage despair of the kulaks (a much larger part of the peasant population in this rich and comparatively sparsely settled territory than in most other parts of Russia) when the authorities went to the policy of "liquidating" them.

Dogs "Eaten or Perished".

Strolling, quite freely and unescorted, through the long streets of the stanitsa one noticed a rather ghostly quiet. One was quite unmolested by the fierce, barking dogs which formerly made a stout stick a desirable possession in walking through a Cossack village. "All eaten up or perished during the hunger" was the general explanation for the absence of the dogs. Another new sight was the extremely luxuriant growth of "burainy," or weeds, of great toughness and considerable size, which in many cases filled the gardens in front of the little houses of the stanitsa. Several people assured me that the weeds, bad as they were, were less numerous than had been the case last year, since the better labour discipline in the collective farms had led to greater drive against them. However this may be, there was certainly still an undue growth of weeds, and some fields, especially of maize and sunflower seeds, as seen from the road, were badly overgrown.

A number of houses, especially in the back streets, were boarded up; windows had been taken out and floors torn up. The intimates, I was told, had died during the past winter and spring, had been banished as counter-revolutionists, of had simply run away. Talking at random to the people whom I met in the streets, a fisherman who had also been "collectivized"—i. e., organised in a co-operative association of fishers in the Kuban River,—a tractor-driver in a neighboring State farm, an elderly "edinolichnik" (individual peasant), who still clung to his own homestead, despite the fact that the economic cards seemed hopelessly stacked against him, I heard everywhere the same story, with minor variations.

Deaths from "Exhaustion".

There was no question of famine at the present time, since a portion of the new crop was being doled out to the members of the collective farms, and vegetables and melons were in full season. But the ordeal of Kazanskaya during the winter, and still more during the early spring, had been terrible. Extremely high but contradictory figures of mortality were named; with a view to checking them I called in at the unpretentious office of Mr. Nemov, president of the local Soviet.

Scouting the wilder estimates of reduction of population, Mr. Nemov asserted that the population of Kazanskaya had declined from 8,000 to 7,000 during the last year. The decline, he said, was attributable to an unusually high death-rate, to the banishment of a number of peasants who had buried grain and endeavored to thwart the requisitions of the Government, and to the departure from the village of a number of inhabitants. Mr. Nemov showed me the mortality statistic of the stanitsa for the four first months of the year, and, while they showed that Kazanskaya had passed through something considerably more serious than mere "distress" or "hard times," they were calculated to refute the more extravagant estimates which some of the local inhabitants had ventured. According to these statistics, 21 people died in January, 34 in February, 79 in March, and 155 in April. The upward curve was in close correspondence with the seasonal tightening of food supply; and this was even more evident in the case of the deaths which were set down as attributable to "exhaustion." Of these there were one in January, seven in February, twenty in March, and ninety-eight in April.

A Sufficient Harvest.

Mr. Nemov's description of what had happened during the preceding year tallied pretty closely with that of the peasants, although there were certain natural differences of emphasis and judgement. Climatic conditions last year had been unfavourable; work on the fields had been slack and indifferent; there were many cases of theft from the collective farm fields either by the members themselves or by individual peasants. As a result the harvest yield was extremely meagre; but the State refused to forgo its claims for grain collections on the ground that this would merely encourage idleness and sabotage. As a result a considerable number of families did not have enough bread or other foodstuffs to carry them through the spring. Some help in the form of food and seed loans was extended to the collective farm members in the spring, but it was evidently not adequate to prevent a considerable death toll.

Mr. Nemov expressed confidence that there would be no repetition of last winter's suffering. In contrast to the situation in the majority of the grain-producing areas of the Soviet Union the wheat crop in and around Kazanskaya was unsatisfactory, with an average yield of seven or eight bushels per acre. This would all be swallowed up by the State tax in kind (about five bushels an acre), by the payment of 20 per cent of the crop to the machine-tractor station for its services in harvesting and planting, and by the necessity for creating seed reserves. But the yield of barley and Indian corn had been much better than in the case of wheat; and Mr. Newov estimated that every member of a collective farm would receive not less than three kilograms of food grains per working day. (The "working day," it should be noted, is not to be taken in the literal sense, but is the standard unit of payment in the collective farm. An industrious skilled worker may earn more than one "working day" in an actual day; a lazy or inefficient one may earn less.)

"Competition" Results.

Going out of the Soviet headquarters I saw two examples of the "Socialist competition" with which the Communists in the rural districts endeavour to stimulate productivity. An Armenian commune which had fulfilled 65 per cent of its grain deliveries to the State was in the place of honour, with an aeroplane chalked up opposite its name; a luckless "kolkhoz" (collective farm) bearing the name Toiling Way was last on the list with an inglorious crab as its symbol. And the Soviet itself had received and emblem of censure, the straw banner, as a rebuke for its slowness in organising the grain-collection campaign. The president explained this on the ground that the severe epidemic of malaria which had visibly affected a large part of the population had delayed the work.

Wandering about the countryside and visiting a number of smaller villages and hamlets on the southern bank of the Kuban River I found much the same picture as regards croy yield. Mortality had apparently been much less in some of these smaller places, and there had been no deportations. The explanation was fairly obvious: the population was entirely non-Cossack, and the element of political bitterness which existed in the stanitsa, where many of the inhabitants had fought in the ranks of the White Army, was absent. One found discontent, but on purely economic grounds.

One collective farm, on the Kuban, with 117 working members and 381 "eaters" (the latter figure including children and old people unfit for work), furnished a concrete illustration of some of the difficulties of finding suitable managers and organisers. The former president, a city worker whom the collective farm members described as overbearing, abusive, and quite ignorant of farming, had been removed from office through the intervention of the local "politotdel," or political department, of which one is now attached to every machine-tractor station, with wide powers of propaganda, supervision, and control. A bookkeeper had absconded with some of the scanty funds of the kolkhoz. General testimony was to the effect that the spring had witnessed a genuine change of working moral and that huge weed crops were now a thing of the past.

Grim Symbol of Progress.

I left Kuban village on a beautifully clear autumn night, with a crescent moon and a full array of stars lighting up the peacefully flowing river, with its high bank on one side and its marshy land on the other. How much the people of this once prosperous land had lived through since the outbreak of the World War! Mobilisation, death in battle with the Germans, ferocious civil war, and during the last years the almost equally fierce agrarian class war, initiated by the Soviet determination to crush the peasant proprietor and to fit agriculture into its system of planned economy.

Perhaps there was a symbol of ultimate recovery, grim though it was, in a little episode of class struggle on which I stumbled during a visit to Laduzhevskaya, a stanitsa some distance to the west of Kazanskaya. A handsome young Cossack woman, whose husband was serving his term in the Red Army and who had a baby two weeks old, told how her brother, with some companions, had beaten a grain collector so badly that he died; and how he returned after serving his prison sentence so weakened that, together with his wife and five children, he perished during the spring. Yet here was this woman, giving birth to a child, already working in the fields and earning her share of "working days" from the collective farm. The land has great powers of recovery; and if the new collective farming system ultimately wins the wholehearted support of the peasantry, the deep scars of last winter and spring may in time be healed.

(The Manchester Guardian, October 18, 1933).

ДО БОРОТЬБИ ЗА ІСТНУВАННЯ!

Як московські большевики вимордують голодом україн-ську націю в Европі, то не стане й нас тут. Не буде України, ні українського народу.

Це має розуміти кождий американський Українець і Американець українського роду, коли його кличуть на

ПРОТЕСТАЦІЙНИЙ ПОХІД до НЮ ЙОРКУ

В СУБОТУ, 18-го ЛИСТОПАДА 1933, в ГОДИНІ 10 ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

Похід розпічнеться з Washington Square, там, де зачинається 5-та Евня, отже коло Вест 4-тої вулиці, а закінчиться великим масовим

ВІЧЕМ

В Central Opera House, 205 East 67th St., NEW YORK, N. Y.

Українче і Українко! Кинь на один день працю, а йди помагати спасати свою рідню з кігтів кровожадного опира-большевика!

Не плач і не нарікай, а дай належну відправу тутешнім большевицьким громилам, які Тебе, вольного громадянина Америки, хочуть застрашити вогнем з комуністичного пекла.

Памятай, що приходить день суду над большевицькими злочинцями.

КОМІТЕТ ПРОТЕСТАЦІЙНОГО ПОХОДУ В НЮ ЙОРКУ.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

БЕЙОН, Н. ДЖ.

Ювилей Союзового відділу.

Товариство ім. Тараса Шевченка, від. 281 У. Н. Союза, обходило дня 14 жовтня десятилітню річницю свого заснування. Ювилей відбувся в салі У. Н. Дому, яку прикрашено американськими й українськими прапорами. По середині галі виднїли великі букви напису: „Десятилітня річниця Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 281". На цей ювилей прибули всі члени товариства і багато гостей, місцевих і позамісцевих. В той день відбулася велика парада „Н. Р. А.", через яку свято троха припізнилося, але прибули на нього стільки гостей, що обширна галя була виповнена по береги. Свято розпочато в 8-мій годині вечером. Як гості забрали свої місця, музика відіграла американський і український гимн. Відділовий предсідник, Іван Довгань, привитав в коротких словах присутних, а потім передав цілу програму ювилею громадянинови В. Вагнерови з Джерзи Сіти.

По вступних словах гром. Вагнер покликав на першого бесідника головного предсідника У. Н. Союза, п. Миколу Мурашка, який виголосив відповідну ювилейну промову. Другий з черги говорив головний радний У. Н. Союза, п. Григорій Евусяк, котрий звернув увагу на молодіж та заохочував членів до вписування дітей до Союза. Потім забрав слово гол. рек. секретар, п. Д. Галичин, який зазначив, що ювилеї Союзових відділів повинні мати завсіди свою певну ціль. Така ціль це приєднування нових членів в ряди У. Н. Союза. Бо якраз з ювилеїв та подібних сходин творились перші завязки нашої організації. З них зростала сила У. Н. Союза, бо такі ювилеї закінчувалися звичайно зєрбуванням нових членів до організації. Тому і тепер ми мусимо мати це на увазі та продовжувати традицію тих ювилеїв з таким самим успіхом.

Адвокат Марцель Вагнер з Джерзи Сіти пожелав відділови і У. Н. Союзови якнайкращих успіхів. Опісля Катерина Пасічник і Анна Катериняк відспівали кілька українських пісень (акомпаніювала Софія Пасічник), за що зістали нагороджені грімкими оплесками. Потім предс. в. 213, М. Шаламей, зложив в імені свого братства дарунок в сумі десять долярів і пожелав товариству якнайбільшого розвитку. Також забрав слово п. М. Яжамба (закарпатський Українець), тут роджений, котрий зазначив, що йому дуже приємно бути на тім ювилею, бо почувається, що є між своїми Він підніс, що кождий Українець повинен гордитися такою орґанізацією, якою є Український Народний Союз. Далі говорив Комішенер Д. О'Лірей, підкреслюючи, що треба уважати щасливими тих, котрі належать до орґанізації яка дбає за їх діти і родини, а такою орґанізацією є для Українців У. Н. Союз. Також звернувся до молоді з зазивом, щоби вона не встидалася говорити між собою по українськи, та щоби почувала себе гордою, що належить до такої великої нації, якою є українська нація.

Американець, інжинір М. О'Браен, котрий є щирим приятелем Українців, підніс, що коли Українці візьмуться тут до щирої праці, то в короткім часі можуть вибитись на перше місце в Бейоні. Вкінці відділовий секретар п. Лев Бачинський здав справоздання з праці відділу за ввесь час істнування відділу, а далі з виплат для своїх членів, як і з жертв на добродійні цілі. На закінчення п. В. Вагнер подякував всім присутним гостям за чисельну участь і тим закінчив ювилей.

Присутний.

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписаний член 223 від. У. Н. Союза, складаю щиру подяку головному урядови нашої орґанізації за уділення мені допомоги з фонду допомогового в сумі $500, котрі стали мені великою помічю у моїм нещастю.

Іван Барнас,
Вилкс Баре, Па.

—o—

Я, нижче підписаний член Братства Преображення Господнього, відділ 29 У. Н. Союза, складаю сердечну подяку всім урядникам У. Н. Союза за уділення мені допомоги з фонду допомогового в сумі $ 35, котрі мені стали великою помічю у моїм тяжкім положенню. Також кличу всіх тих, котрі ще не належать до нашої орґанізації, щоби вписувались самі і свої діти, бо У. Н. Союз є одинокою нашою орґанізацією, котра дає поміч своїм членам вразі нещастя.

Василь Федак,
Рон, Па.

Лікар навідався до хорої. Питається її: „Якжеж почуваєтеся сьогодні?"

— Недобре, пане докторе, не смакують мені навіть ті страви, що ви заборонили мені!

ПОВІДОМЛЕННЯ

ДЛЯ УРЯДНИКІВ І ЧЛЕНІВ 55, 81, 290, 320 і 337 ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА з БАЛТІМОР і КОРТІС БЕЙ, МД.

Отсим повідомляється, що

ЗБОРИ

ТИХ ВІДДІЛІВ В СПРАВІ ОРҐАНІЗУВАННЯ МОЛОДІ, ЗЛУКИ ВІДДІЛІВ, РЕФОРМИ

:—::—: відбудуться :—::—:

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 19-ГО ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1933 Р.

в годині 2-гій пополудни

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

3101 O'DONNELL STREET, BALTIMORE, MD.

На тих зборах буде присутний **головний рекордовий секретар У. Н. Союза, Д. Галичин,** та говоритиме про вище згадані справи. Тому проситься всіх урядників і членів прибути на ті збори. 264,7

Головна Канцелярія У. Н. Союза.

УВАГА! ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.! УВАГА!

ОТСИМ ВЗИВАЄТЬСЯ УСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО, А ОСОБЛИВО УРЯДНИКІВ УСІХ ТОВАРИСТВ, БРАТСТВ, СЕСТРИЦТВ І ПАРОХІЇ ПРИБУТИ НА

НАРАДИ

В СПРАВІ ПРОТЕСТАЦІЙНОГО ПОХОДУ В НЮ ЙОРКУ

В ПОНЕДІЛОК, 13-ГО ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1933 Р.

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

181-183 FLEET STREET, (near Summit Avenue), JERSEY CITY, N. J.

Початок зборів точно в годині 8-мій ввечір.

На зборах буде присутний представник Протестаційного Комітету з Ню Йорку.

Українці-Громадяни! Тепер, коли московський червоний тиран виголоджує українське населення на смерть, ми повинні всі стати до протесту. Щоби цей протестаційний похід удався якнайліпше, проситься всіх Українців прийти на ці збори. 264

Управа Укр. Нар. Дому.

ПРОЦЕС ЗА ВБИВСТВО ГОЛУВКА

(За краевою українською пресою).

(16)

Зізнання посла О. Луцького.

Св. Остап Луцький, с. Михайла, 49 років, гр.-кат., посол, без присяги, зізнає, що: з весною 1931 р., коли соймскликано на звичайну сесію, брав участь від президії Українського Парляментарного Клюбу саме з бл. п. послом М. Галущинським і пос. В. Загайкевичем за попередньою ухвалою ЦК УНДО в переговорах, ведених з президією клюбу ББ, порушуючи низку справ, звязаних з інтерпеляцією українських послів про т. зв. „пацифікацію" і арештуванням українських послів, домагаючись випустити їх на волю за кавцією. Від ББ виступали тоді заступники президента клюбу: пос. Голувко і Єнджеєвич. Підчас тих пертрактацій президія клюбу ББ, яка порішила „вбити" нашу інтерпеляцію про пацифікацію на сеймовій арені, заявила нам, що небажаним є фрагментаричне поладнення поодиноких квестій, а зате вказаним є поставити українське питання на ширшій площині. На вступі переговорів заявили нам польські посли, що передумовиною зміни курсу політики уряду до Українців і поладнання українських вимог є: 1) зложення зі соймової трибуни Українським Клюбом декларації „льояльности" і 2) відкликання жалоби з Ліґи Націй щодо т. зв. „пацифікації". Коли так справу поставлено, тоді ми заявили, що ці умовини неможливі до прийняття, бо нашу заяву „льояльности" пояснювано би, що вона починається від моменту зложення декларації і посередньо в Женеві управедливлювала би переведену пацифікацію. Зновуж без поладнання нашої інтерпеляції про „пацифікацію" на внутрішньому форумі, нам остався тільки шлях жалоби до Женеви. Тому то пертрактації перервано на самому початку. На питання предсідника свідок каже, що пок. посол Голувко мав у польськім політичнім світі марку українофіла, бо виступав як член ППС за територіяльну автономію для Українців; робив заходи, щоби перенести з Подебрад Українську Господарську Академію та прихильно відносився до визвольних змагань Українців на Великій Україні. Пацифікацію осудив зі становища польської державної „рації" і вже хоч би тому був симпатичніший від тих Поляків, які захвалювали „пацифікацію". Тому українські посли, а саме свідок і його товариші не мали розчарування з приводу перервання переговорів. Свідок довідався про побут пос. Голувка на лікуванні у Трускавці щойно з часописів враз з вісткою про його вбивтво. Дотепер свідок не мав абсолютно ніяких вісток, щоби пос. Голувко підчас свого побуту в Трускавці вів переговори з українськими політичними діячами, а тим паче з партією УНДО. Негайно по вбивстві польські часописи записали вбивство на рахунок УВО. Ми в це не вірили. Таке було моє переконання і партії УНДО. За тим промовляли ось такі арґументи: Наші посли по внесенню жалоб до Ліґи Націй довідалися в Женеві від полк. Коновальця, що він видав заборону продовжувати терористичні акти аж до поладнання наших жалоб у Женеві. Цей приказ був оголошений і про нього знало також українське підземелля в краю. Колиж взяти під увагу, що в такій революційній організації панує дисципліна і що те вбивство пошкодило би нам на міжнароднім терені, тоді наші здогади були узасаднені, що вбивство пос. Голувка не було інспіроване українськими чинниками. Добра техніка вбивства змінила переконання, що не зробили цього „хлопчики", які виломилисяб зпід наказу.

Предс.: Чи твердження, що пос. Голувко був автором пацифікації, могло викликати такий настрій, що навіть члени ОУН чи інші Українці могли виконати вбивство проти наказу?

Свідок: Так. Підсунення такого твердження могло попхнути молодих хлопців до всього. Вважаю таке гасло геніяльним потягненням. Виконавці чину по такім брехливім гаслі це символ відповіди Українця на пацифікацію. В нинішній ситуації знаємо, хто є мечем. Зате бажанням українського політичного світа є, щоби нарешті стверджено, хто є рукою, яка кермувала цим мечем, вложеним до рук молодих патріотичних хлопців.

На питання предсідника, чи в українському громадянстві не вважав хто посла Голувка автором пацифікації, свідок відповідає, що не відомо. Знову тесаме, що з пос. Голувком офіційно конферовано, це мусіла українська суспільність зрозуміти, що Голувко не є автором „пацифікації". Свідок додає, що з авторами „пацифікації" У. П. Р. не говорила. На питання предсідника свідок каже, що круги ОУН вважали підс. Барановського своїм членом, хоч він був на услугах поліції. На питання прокуратора свідок каже, що ціллю всіх українських політичних партій і організацій не є жадоба знищити Польщу чи польський нарід або інші держави чи народи. Українські політики і свідок кермуються у своїй діяльности лише вимогами української політики. Ми не є для неґації, ані ціллю нашої політики не є виступати проти чогонебудь, бож нашим завданням є українська державність. Це інша справа, що між українською політикою і польською державною рацією є багато конфліктів. Далі свідок каже, що ОУН має вплив на деякі круги української молоді і то з ріжних сфер. Далі свідок не перечить, що в деяких округах, як ось у нафтовому басейні, мали вплив на молодь теж комуністи. На питання обор. Шурлея свідок виясняє, що переговори в 1931 р. багато людей вважали за „угоду", про що не було мови і катеґорично заперечує, начебто українські посли усунулися від переговорів під натиском публичної опінії. Ці пертрактації не мали для нас цілі заключити „угоду", ані ми не запестали їх під натиском прилюдної опінії. Нам ішло про конкретні постуляти. Умови були не до прийняття і ми їх негайно відкинули. Партія УНДО апробувала наше становище перед переговорами й опісля.

Обор. д-р Шурлей: Чи становище посла Голувка в українській справі могло бути плятформою до порозуміння між польським та українським народом?

Свідок пос. Луцький: В тому часі видавалося нам неможливим; зрештою я добре знав політичну дійсність і посла Голувка. Він не мав рішаючих впливів на біжучу політику уряду.

Обор. д-р Шурлей: Провід УВО видав приказ здержати акти саботажу! А чи українські партії протиставилися тим актам?

Свідок пос. Луцький: Так. Відбулося засідання екзекутиви партії УНДО і осуджено акти саботажу, а щоби надати своїй енунціяції більше авторитету, президія партії звернулася ще до партії УСРП і УСДП та видано спільну енунціяцію з різким осудом актів саботажу. Одначе подразнення мас „пацифікацією" було таке велике, що вона вже не здержала від дальших актів УВО.

(Далі буде).

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ДЖАНСТАВН, ПА.

З панахиди на інвалідів.

Дня 5 листопада відправлено в укр. прав. церкві на Максон панахиду по поляглих борцях за волю України. Зібрано теж $4.50 на допомогу інвалідам. Збірка невелика, бо безробіття. Гроші вислано до краю через Обєднання.

Павло Машак.

—о—

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

З річниці відділу „Союза Українок".

Дня 5 листопада відсвяткував 29 відділ „Союза Українок", який носить назву ім. Ольги Кобилянської, річницю свого заснування.

На святі відспівали кілька пісень молодші члениці товариства, а далі були декламації й народні танки, а на закінчення реферат про діяльність товариства. Потім відограно представлення на одну дію. Чайний вечір закінчив свято. Підчас перекуски здав о. В. Каськів звіт з нарад Шестого Конгресу Обєднання і візвав присутних зложити дещо на народній фонд тої інституції, яка веде таку хосенну роботу. Присутні зложили $8.50, а з каси доложено $1.50 і вислано до Обєднання $10.

Марія Колісник.

БРОНКС, Н. Й.

На інвалідів і політичних вязнів.

Товариство „Любов", відд. 289 У. Н. Союза, рішило вислати делегата на Конгрес Обєднання, але, розуміючи народні потреби, передало заразом через нього з нагоди 10-літнього свого істнування $10, призначуючи по половині на інвалідів і політичних вязнів.

О. Савіцький, делегат.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ЛОРЕЙН, О. Товариство У. Н. Союза, від. 50, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 19 листопада, в годині 1-ій пополудни, в гали де звичайно. Взивається всіх членів прибути на мітінґ і заплатити свої вкладки, щоб не ходити по хатах колектувати. — Н. Сикута, предс.; П. Шутайло, кас.; М. Шемичик, секр.

ЗІҐЛЕР, ПА. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 377, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 19 листопада, в годині 1.30 пополудни, в місце де звичайно. Проситься всіх членів явитись на цей мітінґ, бо є справи з голов. канцелярії У. Н. Союза. Довгуючі члени, коли не вирівнають своїх залеглостей, будуть суспендовані. Члени, котрі подались о позичку, нехай прийдуть взяти свої чеки і заплатити свій довг. — Мих. Пацко, предс.; С. Гнатішак, кас. М. Гр. Алексяк, рек. секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Василія від. 214, повідомляє своїх членів, що місячні збори змінено на трету неділю по першім, 19 листопада, в гали парковій, точно в 3-тій годині пополудни. Проситься всіх членів прийти на ті збори, а довгуючих проситься вирівнати свій довг, бо братська каса не має грошей. Буде справоздання з балю. — Василь Зеліско, секр.

МІЛВОКІ, ВІС. Тов. ім. Ів. Франка, від. 103, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 19 листопада, в годині 10-тій рано. Напоминається всіх членів прибути на цей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. — В. Колодрубець, предс.; Н. Кудринський, секр.; А. Галла, касієр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Петра і Павла, від. 102, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 19 листопада, зараз по Сл. Божім, в гали церковній на Калидж ул. Проситься довгуючих членів старатись вирівнати свої вкладки. Члени, котрі ще не переписались на нові роди, нехай принесуть свої старі грамоти і перепишуться на нові. Також діти, котрі стоять в Мол. Деп., а покінчили 18 літ життя, мають бути переписані до старших членів. Тому принесіть їх діточі грамоти. Мітінґ перенесений з 12 на 19 листопада. — Мафтей Прихляк, предс.; Дмитро Дорош, кас. Микола Буcько, секр.

СТРАШНИЙ ТАРЗАН.

(91).

Тарзан кинув свою воєнну палку на вояка, що кинувся до нього. Як цей ухилився, Тарзан кинувся до нього та схопив його, кинувши в той самий момент свою другу палку на другого свого противника. Годом з яким він зчепився, сягнув зараз по свій ніж, але Тарзан схопив його за руку і скрутив її нагло. Вояк крикнув, і в ту мить почув, як його піднесено в повітря та повертано ним на всі боки, як щитом, що має заслоняти Тарзана від ударів ворогів. З такою захороною Тарзан відступав назад крізь браму.

При брамі стояв один смолоскип, що освічував вхід до палати. Вояки наступали на Тарзана, щоби помогти свому товаришеви, коли Тарзан підняв його високо вгору й кинув його на вояків. Лава вояків звалилася на землю. Тарзан схопив смолоскип і кинув його на подвіря палати. Смолоскип упав і погас. Серед темноти Тарзан міг пропасти в улицях Талюра за брамою. палати. Звуки погоні нарешті затихли.

Дві милі за містом він увійшов у ліс. Тут він нарешті чувся безпечний. Випяяв груди й наповнив легені повітрям, а потім піднявся на дерева. Цілу ніч він мандрував, тішучися своєю свободою, якої йому не давали так довго. Як зоріло, він дійшов до якогось потока та зійшов з дерев, щоби його перебристи. Перейшовши на другий бік, він став неначе вкопаний. Лише його ніздря розширилися.

Він стояв хвилину, а потім, неначе під новим товчком, кинувся вперед. Він прийшов нарешті під високе дерево й задержався, дивлячися на кривку, збудовану на цьому дереві. Він почув, немовби його стиснуло щось за горло. Він піднявся легко на галузі дерева. На одній галузі задержався й й наслухував. Зі середини доходив той самий запах, який він почув ще яку милю звідсіля, і з його уст вирвався крик.